ROZHODNUTÍ

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2019/1287

ze dne 26. července 2019

o prodloužení posíleného dohledu pro Řecko

(oznámeno pod číslem C(2019) 5900)

(Pouze řecké znění je závazné)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi ([1]), a zejména na čl. 2 odst. 1 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Po skončení finanční pomoci z Evropského mechanismu stability dne 20. srpna 2018 byl prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2018/1192 ([2]) aktivován posílený dohled nad Řeckem po dobu šesti měsíců od 21. srpna 2018. Prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2019/338 ([3]) byl posílený dohled prodloužen o dalších šest měsíců počínaje dnem 21. února 2019.

(2) Od roku 2010 obdrželo Řecko finanční pomoc ve značné výši, v důsledku čehož dosáhly řecké nesplacené závazky vůči členským státům eurozóny, Evropskému nástroji finanční stability a Evropskému mechanismu stability celkem 243 700 milionů EUR. Řecko obdrželo finanční podporu od svých evropských partnerů za zvýhodněných podmínek a v roce 2012 a následně v rámci Evropského mechanismu stability znovu v roce 2017 byla přijata zvláštní opatření pro větší udržitelnost dluhu. Dne 22. června 2018 bylo v Euroskupině na politické úrovni dohodnuto zavedení dalších opatření s cílem zajistit udržitelnost dluhu. Součástí těchto opatření je prodloužení vážených průměrných splatností o dalších deset let, odklad úroku a amortizace o dalších deset let, jakož i provádění dalších opatření v oblasti dluhu. Dvakrát ročně lze v Euroskupině na základě pozitivních zpráv v rámci posíleného dohledu nad tím, jak Řecko dodržuje své politické závazky po ukončení programu, dohodnout dvě další opatření, totiž zrušení navýšené úrokové marže v souvislosti s tranší zpětného odkupu dluhu programu Evropského nástroje finanční stability od roku 2018 a obnovení převodu odpovídajících částek výnosu z řeckých státních dluhopisů, které drží centrální banky eurozóny v rámci dohody o čistých finančních aktivech a programu pro trhy s cennými papíry. Uvolnění první tranše politicky podmíněných dluhových opatření ve výši 970 milionů EUR bylo provedeno po schválení Euroskupinou v dubnu 2019.

(3) Řecko se v rámci Euroskupiny zavázalo k tomu, že bude pokračovat ve všech hlavních reformách přijatých v rámci ekonomického ozdravného programu Evropského mechanismu stability (dále jen „program“) a že tyto reformy dokončí a postará se o dodržení cílů významných reforem, jež byly přijaty v rámci uvedeného programu i programů předcházejících. Řecko se též zavázalo k provádění konkrétních opatření v oblasti fiskálních a fiskálně-strukturálních politik, sociálního zabezpečení, finanční stability, trhu práce a výrobkového trhu, privatizace a veřejné správy. Tato konkrétní opatření, jež jsou uvedena v příloze prohlášení Euroskupiny ze dne 22. června 2018, přispějí k řešení nadměrné makroekonomické nerovnováhy Řecka a příčin nebo potenciálních příčin hospodářských obtíží.

([1]) Úř. věst. L 140, 27.5.2013, s. 1.
([2]) Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2018/1192 ze dne 11. července 2018 o aktivaci posíleného dohledu pro Řecko (Úř. věst. L 211, 22.8.2018, s. 1).
([3]) Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2019/338 ze dne 20. února 2019 o prodloužení posíleného dohledu pro Řecko (Úř. věst. L 60, 28.2.2019, s. 17).

(4) Dne 21. listopadu 2018 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ([4]) zprávu mechanismu varování, ve které je Řecko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum. Hloubkový přezkum byl zahrnut do zprávy o Řecku pro rok 2019 ([5]), jež byla zveřejněna dne 27. února 2019. Komise dospěla k závěru, že navzdory úspěšné obnově rozpočtového salda a výraznému snížení schodku běžného účtu se Řecko potýká s nadměrnou makroekonomickou nerovnováhou ([6]), která je pozůstatkem krize. Tato nerovnováha souvisí s vysokým veřejným dluhem, negativní čistou investiční pozicí vůči zahraničí, vysokým objemem úvěrů se selháním v rozvahách bank a stále vysokou mírou nezaměstnanosti. Veřejný dluh na konci roku 2018 konkrétně činil 181,1 % hrubého domácího produktu, což bylo nejvíce v Unii. Čistá investiční pozice vůči zahraničí ve výši – 137,9 % hrubého domácího produktu v roce 2018 zůstává i nadále velmi vysoká. Kromě toho nepostačuje i navzdory značnému snížení schodku běžného účtu stále k tomu, aby se velmi vysoká čistá investiční pozice vůči zahraničí snižovala uspokojivým tempem na úroveň, kterou lze považovat za obezřetnou. Nezaměstnanost od roku 2013, kdy dosáhla maxima ve výši 27,8 %, sice dále klesá, ale ještě v březnu 2019 činila 18,1 %. Velmi vysoká zůstává dlouhodobá nezaměstnanost (11,9 % v prvním čtvrtletí roku 2019) a nezaměstnanost mladých lidí (40,4 % v březnu 2019).

(5) Na základě hloubkového přezkumu a posouzení provedených Komisí přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2019 a program stability z roku 2019. Řecku doporučila ([7]), aby v letech 2019 a 2020 přijalo opatření s cílem dosáhnout udržitelného hospodářského oživení a odstranit nadměrnou makroekonomickou nerovnováhu pokračováním v reformách a jejich dokončením v souladu se závazky po ukončení programu přijatými na zasedání Euroskupiny dne 22. června 2018. Rada rovněž doporučila, aby se Řecko v rámci své investiční hospodářské politiky zaměřilo na určité prioritní oblasti s cílem poskytnout pevný základ pro růst a zároveň snížit regionální rozdíly a zajistit sociální začleňování.

(6) Komise zveřejnila třetí posouzení v rámci posíleného dohledu nad Řeckem ([8]) dne 5. června 2019. Toto posouzení popisuje pokrok ohledně obecných a konkrétních reformních závazků Řecka. Konstatuje, že Řecko si po skončení programu v srpnu 2018 vede poměrně dobře. Zachován zůstal reálný růst i tvorba pracovních míst a Řecko v roce 2018 opět překonalo svůj cíl týkající se primárního přebytku. I přes určité zpoždění umožnilo dokončení konkrétních reformních závazků, jež měly být splněny do konce roku 2018, realizaci dalších dluhových opatření v dubnu 2019. Řecko rovněž začalo znovu získávat přístup na trhy a těžilo z lepšího hodnocení ratingových agentur. V posledních měsících se však tempo provádění reforem zpomaluje a není zajištěn soulad některých opatření se závazky přijatými v Euroskupině. Zpráva dospěla rovněž k závěru, že existují rizika ohrožující dosažení dohodnutého cíle týkajícího se primárního přebytku. Řecko se proto nachází na důležité křižovatce, pokud jde o politická rozhodnutí nutná pro dosažení trvalého a dlouhodobého hospodářského oživení.

(7) Ačkoli je bankovní sektor i nadále dostatečně kapitalizován, kapitálová pozice se v průběhu roku 2018 mírně zhoršila v souvislosti s nízkou ziskovostí a špatnou kvalitou aktiv, zatímco značnou část kapitálu core tier 1 stále představují odložené daňové úlevy. Bankovní sektor se nadále potýká s problémy: ke zlepšením dochází jen pomalu a patrná je i nadále značná zranitelnost. Ta souvisí s velkým objemem nevýkonných expozic a nízkou mírou ziskovosti, přičemž přetrvávají silné vazby na stát. Objem nevýkonných expozic sice oproti maximu ve výši 107,2 miliardy EUR v březnu 2016 postupně klesá, ovšem na konci roku 2018 byl stále velmi vysoký – činil 81,8 miliardy EUR neboli 45,4 % celkových rozvahových expozic. Řecko přijalo v uplynulých letech hlavní reformy a probíhá práce na řadě iniciativ za účelem posílení rámce pro řešení úvěrů se selháním. Bude však zapotřebí další úsilí, aby se podařilo dosáhnout rychlejšího snižování úvěrů se selháním, míra nevýkonných expozic se snížila na udržitelnou úroveň a finanční instituce byly schopny plnit svou zprostředkovatelskou funkci a úlohu řízení rizik.

(8) Navzdory pokroku dosaženému v posledních letech Řecko stále čelí velkým problémům, pokud jde o podnikatelské prostředí a soudnictví. Řecko i nadále značně zaostává za hranicí optimální výkonnosti v řadě oblastí strukturálních komponentů hlavních srovnávacích ukazatelů (např. doby k dosažení soudního rozhodnutí, vymáhání smluv, registrace nemovitostí, vyřízení platební neschopnosti atd.).

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).
([5]) SWD(2019) 1007 final.
([6]) COM(2019) 150 final.
([7]) Doporučení Rady ze dne 9. července 2019 k národnímu programu reforem Řecka na rok 2019 a stanovisko Rady k programu stability Řecka z roku 2019.
([8]) Evropská komise: zpráva o posíleném dohledu – Řecko, červen 2019, institucionální dokument č. 103, červen 2019.

(9) Poté, co v roce 2010 ztratilo Řecko přístup k výpůjčkám na finančních trzích, začalo jej emisemi státních dluhopisů od července 2017 opětovně získávat. Po úspěšné emisi dluhopisů v lednu 2019 Řecko znovu využilo kapitálové trhy v březnu 2019, kdy vydalo poprvé od roku 2010 desetileté státní dluhopisy. V červenci 2019 Řecko vydalo sedmileté dluhopisy, jež pomohou obnovit výnosovou křivku Řecka a zvýšit likviditu na jeho trhu s dluhopisy. Podmínky výpůjček pro Řecko nicméně zůstávají nestabilní vzhledem k vnějším ekonomickým rizikům a domácí zranitelnosti.

(10) S ohledem na výše uvedené skutečnosti Komise dospěla k závěru, že podmínky, které odůvodňují zavedení posíleného dohledu podle článku 2 nařízení (EU) č. 472/2013, nadále trvají. Řecko především stále čelí rizikům s ohledem na finanční stabilitu, která, pokud by se naplnila, by mohla mít nepříznivé účinky i na jiné členské státy eurozóny. Pokud by k takovým účinkům došlo, mohly by se projevit nepřímo tím, že by ovlivnily důvěru investorů, a v důsledku toho i náklady bank a států na refinancování v dalších členských státech eurozóny.

(11) Ve střednědobém horizontu tudíž Řecko musí nadále přijímat opatření, která se budou zabývat příčinami či možnými příčinami potíží, a provádět strukturální reformy na podporu silného a udržitelného hospodářského oživení s perspektivou zmírnění dopadů různých faktorů z minulosti. Mezi tyto faktory patří závažný a dlouhotrvající pokles během krize; objem řeckého dluhového břemene; zranitelnost jeho finančního sektoru; přetrvávající poměrně silné propojení finančního sektoru a řeckých veřejných financí, a to i z důvodu státního vlastnictví; riziko přenosu silných tlaků v kterémkoli z uvedených odvětví do jiných členských států, jakož i riziko expozice členských států eurozóny vůči řeckému státu.

(12) Za účelem řešení zbytkových rizik a sledování plnění souvisejících závazků se zdá být nezbytné i vhodné prodloužit posílený dohled nad Řeckem podle čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) č. 472/2013.

(13) Řecku byla dopisem odeslaným dne 16. července 2019 poskytnuta příležitost vyjádřit své stanovisko k posouzení Komise. Řecko ve své odpovědi ze dne 19. července 2019 uvedlo, že do značné míry souhlasí s posouzením Komise, pokud jde o hospodářské problémy, jimž čelí, což představuje základ pro prodloužení posíleného dohledu.

(14) Řecko bude při navrhování a provádění reforem, a to včetně pokračování v hlavních reformách a jejich dokončení v souladu s politickými závazky sledovanými v rámci posíleného dohledu, i nadále využívat technickou podporu v rámci programu na podporu strukturálních reforem (stanoveného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825 ([9])).

(15) Při provádění posíleného dohledu hodlá Komise v rámci systému včasného varování úzce spolupracovat s Evropským mechanismem stability,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Období posíleného dohledu nad Řeckem podle čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) č. 472/2013 aktivovaného prováděcím rozhodnutím (EU) 2018/1192 se prodlužuje o další období šesti měsíců počínaje dnem 21. srpna 2019.

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825 ze dne 17. května 2017 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013 (Úř. věst. L 129, 19.5.2017, s. 1).

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Řecké republice.

V Bruselu dne 26. července 2019.

Za Komisi
Pierre MOSCOVICI
člen Komise